

[**bir** varmış
yokmuş³ •

BİRLİKTE HİKAYELER KURALIM
ETKİNLİK KİTAPÇIĞI

[all together
hep beraber ●
alle zusammen

www.hep-beraber.org ● www.germanturkishinitiative.org ● www.alle-zusammen.org

Proje Yürütücüleri ve Destekçileri

Hep Beraber Projesi ikinci dönemi, Anadolu Kültür ve Institut DINX işbirliği ve Stiftung Mercator desteğiyle, 2019-2022 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Proje Hakkında	2
Birlikte Hikayeler Kuralım	4
Bavulumdan Masallar	8
Kahve Çekirdeklerinin Yolculuğu	12
Birlikte Dönüşen Hikayeler	16
Küp Küp Masallar	20
Künye	28

PROJE HAKKINDA

MÜLTECİ DESTEĞİ ALANINDA ALMANYA-TÜRKİYE ORTAKLIK İNİSİYATİFİ ALL TOGETHER / HEP BERABER / ALLE ZUSAMMEN

Sosyal uyum ve kapsayıcılığı geliştirmek, bu alanda karşılaştığımız güncel sorunlarla mücadele yöntemleri aramak ve bu doğrultuda işbirlikleri kurmak son yıllarda Almanya ve Türkiye'deki sivil aktörlerin en önemli ortak çalışma alanlarından birini teşkil ediyor.

Farklı sosyokültürel geçmişlerden gelen, farklı aile dillerine sahip çocuk ve gençler çok uzun yıllardır aynı sokakları kullanıyor, aynı yaşam alanlarını ve öğrenme ortamlarını paylaşıyor. Bununla beraber, son yıllarda yoğunlaşan zorunlu sınıraşırı göçlerle birlikte toplumsal uyum ve çatışmalara dair yeni sorular ve ihtiyaçlar, bunlara eşlik eden yeni çalışma alanları kendini gösteriyor.

Bu bağlamda, HEP BERABER Projesi iyi işleyen ve adil bir "birlikte yaşam ekosistemi" inşa etmenin ve bunu tüm bileşenleriyle sürdürülebilir kılmakla önemine inanarak, 2017 yılından bu yana, Türkiye ve Almanya'dan sivil toplum kurumlarından temsilcileri bir araya getirerek bu kurumların işbirliği içinde, sosyal uyum ve kapsayıcı öğrenmeye dair yenilikçi içerikler üretmesinin imkânlarını yaratıyor.

İlk döneminde (2017-2019) çocuk ve gençlerle uygulanmak üzere, kapsayıcılığı güçlendirecek ve birlikte yaşam kültürünü beslemeyi hedefleyen oyunlar, sanatla öğrenme odaklı etkinlikler ve videolar, ayrıca bunlara eşlik edecek eğitimci kitapçıkları üretti ve ilgili kurumlarla paylaştı.

İkinci döneminde (2019-2022) ise, formel olmayan eğitim, çocuk ve gençlik çalışmaları, mülteci desteği alanı, sanatla öğrenme ve kültürel eğitim, toplum ruh sağlığı, kapsayıcı eğitim ve alternatif pedagojiler gibi birbiriyle ilişkili alanlarda çalışan kurum, eğitimci ve gönüllülerin becerilerini ve uygulamalarını desteklemek fikriyle, eğitim modülleri geliştirmeye odaklanıyor.

Türkiye ve Almanya'dan kurumları bir araya getiren proje, ürettiği eğitim modülleri sayesinde her iki ülkede eğitimde ve gündelik yaşamın farklı alanlarında kapsayıcı yaklaşım, tutum ve uygulamaları geliştirmeyi ve yaygınlaştırmayı hedefliyor.

Ortak ihtiyaçlarımızı birlikte keşfediyor ve bu doğrultuda içerikler üretiyoruz!

Kurumlar arası işbirliği, disiplinlerarası öğrenme ve kesişimsel bir perspektiften çalışmayı önceliklendiren projede, özellikle uluslararası veya iç göç deneyimi olan çocuk ve gençlerin nitelikli eğitime erişimine dair bakış açıları ve becerilerin geliştirilmesi ve ayrımcılıkla mücadele öncelikli bir yer tutuyor. Bununla birlikte, HEP BERABER Projesi, risk altında olan ve haklara erişimleri önünde engeller bulunan tüm çocuk ve gençlerin formel ve formel olmayan öğrenme alanlarına katılımını güçlendirecek içerikler geliştirmek üzere alan açmayı önemsiyor ve bu yaklaşımı benimsiyor.

Bu doğrultuda, HEP BERABER kapsamında Türkiye ve Almanya'dan 16 sivil toplum kurumundan eğitimci, sosyal hizmet uzmanı, pedagoğ, sanatçı ve bağımsız uzman öncelikle yereldeki ihtiyaçlar ve kendi uzmanlıklarına dayanarak belirledikleri konular etrafında çalışma grupları kurdu. Ardından, iki yıla yayılan bir dönemde çevrimiçi toplantılarda tartışma ve fikir geliştirme, devamında ise kolektif bir içerik üretimi dönemi geçirdiler. Dışarıdan uzmanların ve proje koordinatörlerinin katkıları ve kolaylaştırıcılığıyla katılımcıların içerik geliştirme süreçleri desteklendi ve modüller zenginleştirildi.

Bu sürecin sonunda kesişimsel bir perspektiften birbirini besleyecek temalarda kapsayıcı öğrenme çatısı altında buluşacak bir dizi Eğitim Programı ortaya çıktı.

HEP BERABER EĞİTİM PROGRAMLARI

Proje sonunda ortaya çıkan kapasite geliştirme programları,

- Kapsayıcı öğrenmeye alan açan bir yaklaşımı benimser.
- Mülteci olan ve olmayan tüm çocukların öğrenme alanlarına ve sosyal yaşama dahil edilmesi için ayrımcılıkla mücadele edecek düşünüş ve becerileri geliştirmeyi hedefler.
- Kültürel ve dilsel çeşitliliğin bir değer ve zenginlik olarak benimsenmesine katkı sunar ve formel olmayan eğitimin ve sanatla öğrenmenin bu alandaki gücüne vurgu yapar.
- Oyun destekli öğrenme, tartışma ve soruşturma kültürü, bireysel ve kolektif yaratıcı ifade becerilerini güçlendirme ve akran destekli öğrenmenin araçlarını sunar.
- Bu vesileyle, çocuk ve gençlerle çalışan kişilerin ve kurumların yapabilirliklerini güçlendirir. Hem çocuklar hem de yetişkinlerle iyi ve adil bir birlikte yaşam kültürü inşa etmenin yollarını araştırır.

HEP BERABER EĞİTİM PROGRAMLARI, Haziran 2022 itibarıyla proje web sitesi üzerinden erişime açık olacak ve alanda çalışan kişi ve kurumlarla bedelsiz olarak paylaşılacak.

Sahadaki kilit paydaşların, bu programları kendi kurumları bünyesindeki kapasite geliştirme uygulamalarına dahil etmesi ve eğitimleri farklı kişi ve kurumlarla işbirliği içinde yaygınlaştırabilmesi de mümkün olacak. Bunun için, Anadolu Kültür Hep Beraber ekibiyle ve/veya söz konusu eğitim modülünün eş yazarı olan kişi ve kurumlarla irtibata geçebilirsiniz.

www.hep-beraber.org
www.germanturkishinitiative.org
www.alles-zusammen.org

**BİRLİKTE
HİKAYELER
KURALIM**

KATILIMCI VE KOLEKTİF YÖNTEMLERLE HİKAYELER KURMAK

Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Ne iyi ettiniz de masal kapısından girmeye niyet ettiniz.

Masallar ve hikayeler, bazen çok uzaklardan bazen de çok yakınımızdan sesler, yüzler, renkler getirir; soğuk bir kış günü içtiğimiz bir fincan salep gibi içimizi ısıtır, yumuşatır. Bizi birbirimizle buluşturur.

Bu modülde, masallar ve hikayeleri hep birlikte yazmanın, anlatmanın, oluşturmanın sihri araştıracağız. Benim, senin ve onun demeden hikayelerimizi birleştirmenin kerametini, şifasını keşfedeceğiz. Hepimizin kahramanına, hepimizin tekerlemesine, hepimizin içini ısıtacak renklere yer açıp birlikte yaşamının formülünün peşine düşeceğiz. Her birimizin kattığı türlü çeşit baharatla, birlikte yaşam iksirini yaşamımıza serpeceğiz.

Masal ve hikayeler oluşurken, o masalı dinlemek için o çemberde oturan her kalbi, her canı hikayeye buyur edebilir miyiz? Peki bu davet ve katılıma açıklık bize ne sağlar?

- Bir masalı duyan her can, o masalı dillendirirken ona kendinden bir şeyler katar. Böyle böyle güçlenir masallar, akar da akar, kulaktan kulağa, dilden dile, gönülden gönüle. Bir masalı birlikte kurarken herkesin katılımı, hikayeyi bir arada tutan güçlü bir zank olur. Katılım, masalları zenginleştirir.
- Duyduğumuz büyülü kelimeler, hayal dünyamızın kilidini açar, hayal gücümüzü genişletir.
- Bana benzemeyene, benden farklı olana, benden olmayana kalbimizi açmamızı, empati kurmamızı sağlar.
- Katılımcı süreçlerle masal ve hikaye oluşturmak, Kaf Dağı'nın ardını yakınlaştırır, masalları, hikayeleri erişilebilir yapar.
- Masallar anlatmak ve anlatılan masala katkı koyabilmek içimizde yaşadıklarımızı, kalbimizde sakladıklarımızı, bazen cümlelerle, bazen seslerle, bazen müzikle, bazen renklerle açığa çıkarmamızı sağlar. Masallar bize kendimizi ifade etmenin yolunu açar.
- Masallar geçmiş zamanda olanı, bugünün eleğinden geçirip geleceğe taşır. Masallar geçmiş, bugün ve yarın arasında, aynı zamanda "biz" ve "onlar" arasında köprüler kurar. İnsanı ve tüm varlıkları çemberde buluşturur, barıştırmaya, iyileştirir, dönüştürür.
- Masallar birbirimizi duyarak korkularımızı, güçlü yanlarımızı, inançlarımızı, değerlerimizi konuşmaya ve tartışmaya alan açar.
- Masalları ve hikayeleri birlikte oluşturmak, bize dinlemeyi, duymayı öğretir. "Sözümün üstüne söz söylenmesi"nin aslında ne kadar da keyifli ve birleştirici olabileceğini keşfetmemizi sağlar. Dayanışmayı öğretir.
- Masalarda sözün bittiği yerde, masalın ya da kahramanın dilini anlamadığımız yerde, mimiklerimizi, sesimizi, bedenimizi, dansı, çizimleri, renkleri kullanabiliriz. Böylece bir masala katkı koymak bize birlikte olduğumuz kişilerle ortak bir dil keşfetmeyi öğretir.
- Masallar bilmediğimiz diyarlarda gezinmeyi, birbirimizi tanımaya, dostluklar kurmayı, birbirimize şaşırmayı mümkün kılar.
- Masallar önyargılarımızla yüzleşmekte güçlü bir araçtır. Beğenmediklerimizi, sırt verdiklerimizi, onların içindeki renkleri ve ışınları görmemizi sağlayarak onları bize, bizi de onlara yaklaştırır.
- Masallar benzerliklerimizin ve ortaklıklarının muhabbeti başlatmasına, farklılıklarımızın ise bağlarımızı ve bağlantılarımızı kuvvetlendirilmesine vesile olur.
- Hikayeleri birlikte oluşturmak, kahramanlar, yerler, zamanlar ne kadar değişik olursa olsun bilgeliğin ve iyiliğin hepimiz için nasıl ortak olduğunu bize hissettirir.

Kulağımıza Küpe:

Bu modülde yer alan etkinliklerin kapsayıcılık ve anlamlı katılım niyetinin karşılanması için, katılımcılarımızla yapacağınız her etkinlik öncesi aşağıdaki ve benzeri soruları gözden geçirip etkinlikleri çemberin ihtiyaçlarına göre gncelleyebiliriz.

- emberde oturan katılımcılar arasında, anadili etkinliği yapacağınız dilden farklı olan katılımcılar olabilir mi?
- İşitme/görme/konuşma engeli veya kaybı olan ya da odaklanma zorluğu olan katılımcılar olabilir mi?
- Farklı duygusal veya fiziksel ihtiyaçları olan katılımcılar olabilir mi?
- Topluluk içerisinde konuşmakta zorlanan katılımcılar olabilir mi?
- Hikayeler ve masallara çok meraklı ve heyecanlı olanlar ile ilgisi daha az olan katılımcılar bir arada olabilir mi? Bu durumda neler yapabiliriz?
- Aralarında konuşmayı çok seven veya baskın bir katılımcı olabilir mi?

Grup içindeki farklılıklar, yukarıda örneklendirilen bu durumlardan çok daha çeşitli olacaktır.

Bu eşitliliği göz önüne alabilmek ve katılımcıların adil katılımlarını olabildiğince iyi sağlayabilmek için tek tek kişiler ve grup dinamikleri bakımından bazı soruları kendimize sormayı unutmamak çok değerlidir. Hikaye oluşturma deneyiminde tüm katılımcıların ihtiyaçları her zaman karşılanamayabilir. Yine de yukarıdaki ve benzeri sorular, kapsayıcı bir deneyim için başlangıç düzeyinde göz önüne alınabilir.

Birlikte masallar kurabilmenin olabildiğince kapsayıcı ve herkes için tatlı bir deneyime dönüşmesi için geliştirdiğimiz önerilerden bazılarını aşağıda bulabilirsiniz.

- Bu modülde yer alan etkinlikler için kolaylaştırıcının rolü “sihirli lamba” olmaktır. Başka bir deyişle, kolaylaştırıcı olmak katılımcılara alan açan, araçlar sağlayan, onları gözetten ve işlerini kolaylaştıran biri olmak denemektir. Bu rolü icra edebilmek ve hayata geçirebilmek için, bu programda sizlere bazı araçlar sunuyoruz. Bu araçlar farklı anadilleri olan katılımcılar ve farklı duygusal ihtiyaçları olan katılımcıların dahil olmasını kolaylaştıracaktır.
- Modülde bulunan tüm etkinlikleri grubun büyüklüğünü gözetererek yeniden şekillendirebiliriz. Katılımcıların düşüncelerini, katkılarını almak için Mısır Patlağı yöntemi kullanılabilir. İçinden gelenin katkıda bulunduğu mısır patlağı yönteminin daha iyi işlemesi için bir obje kullanabiliriz. İçinden geleni söylemek isteyen, o objeyi eline alır ve objeyi elinde tutar, ta ki sözü bitene kadar. Ondan sonra konuşmak isteyen kişi sözü almadan önce o objeyi eline alır, ardından sze başlar. Böylece herkesin birbirini duyma ve birbirine dikkatini verme şansı artar.
- Daha aktif katılımın olmasını arzu ettiğiniz çalışmaları 3-4 kişilik küçük gruplar veya ikili gruplarla yapmak etkili olabilir. Kolaylaştırıcı olarak, bu tür küçük grup çalışmalarında da kişiler arasında söz ve dahil olma bakımından bir denge kurulmasını gzermeyi aklınızda tutabilirsiniz.
- Masal anlatma, dinleme ve yazma çalışmalarını açık havada yapmak ve içinde yaşadığımız alanı da hika-yeleştirmek, hikayeye katmak çalışmayı keyifli hale getirir. Etrafımızdaki kuşu, böceği, ağaçları, bulutları, sesleri, evleri, dağları için içine katmak masal deneyiminin tadına tat katacaktır.
- Etkinlikleri müzik, dans, drama (rol oynama & canlandırma) yoluyla çeşitlendirmek kapsayıcılığı artıracaktır. Masalın ya da hikayenin düğüm anları için gerilim hissi veren bir müzik, kutlama anları için neşeli bir parça, heyecanlı anlar için biraz adrenalin dolu müzikler içeren bir müzik alma dosyasını önceden hazırlayabilirsiniz. Bir enstrüman alıyorsanız, onu kullanabilirsiniz. Beden perküsyonu yöntemiyle, masalın ritmini bedeninizin ritmiyle buluşturabilirsiniz.

- Masalın içinde belli yerlerde tekrarlanan kısa tekerleme ve şarkılar herkesin katılımını kolaylaştırdığı için gruptaki birliktelik duygusunu güçlendirir.
- Sessiz, sözcük kullanmadan, dilsiz bir masal oluşturma (sadece mimiklerle, seslerle veya resimlerle masal kurma) deneyimini birlikte yaşamak zenginleştirici olacaktır.
- Ayrıca, o gruptaki herkesin kendi aile dilinde katkıda bulunabileceği çokdilli bir masal oluşturacak şekilde modüldeki etkinlikleri kullanabilir, aynı zamanda kendi yaratıcı araçlarımızı işe koşabilirsiniz.
- Çocuklarla çalışırken olduğu kadar yetişkinlerle çalışırken de katılımı ilk andan itibaren gözetmek herkesi heyecanlandıracaktır. Bu bakış açısıyla, masal oluşturma veya masal dinleme deneyimi için nasıl bir grup ortamı ve birliktelik kurmak istedikleri katılımcılara sorularak ortamı birlikte inşa etmek önemlidir.

Kıssadan Hisse

Bu modülün niyeti, birlikte öreceğimiz hikayelerle gökten düşen üç elmayı adil paylaştığımız ve çoğalttığımız bir birlikte yaşam hayaline destek verecek bir dizi araç sunmaktır.

Bu hayali HEP BERABER kurabilir, HEP BERABER hayata geçirebiliriz.

OTURUM 1: BAVULUMDAN MASALLAR

Bavulundan Masallar etkinliği basit malzemeler, gündelik hayattan eşyalar kullanılarak ve katılımcı yöntemler gözetilerek çocuk ve gençlerle hikaye yazımı çalışmalarını yapmak üzere tasarlanmıştır.

Bu oturumun öncelikli amacı, hikaye anlatıcılığını derslerinde ve müfredat dışı etkinliklerde kullanmayı arzu eden öğretmenlerin, öğretmenlerin, sosyal hizmet uzmanlarının, çocuk ve gençlerle çalışan kişiler ve gönüllülerin bu etkinlik vesilesiyle hikaye kurma ve anlatma süreçlerini çocuklarla yapacakları uygulamadan önce bizzat kendilerinin deneyimlemesini sağlamaktır.

Oturumun bir diğer amacı, etkinliğin temasıyla ilişkili olarak eşyalar ve eşyaların kişiler için önemi üzerine düşünmek; eşyaların taşıdıkları anlamların zamana, mekana ve kültürel bağlam gibi başka koşullara bağlı olarak ne şekillerde dönüştüğü üzerine fikir yürütmektir.

Zamanlar, mekanlar ve insanlar değişedursun, soyut ve maddi kültür öğelerinin bize ne ifade ettiğinin bir insandan diğerine aktarılmasının en önemli aktörlerinden biri de hikayeler ve masallardır. Bu nedenle, etkinliğin kapsamında, eşyalar ve anlamların nesillerarası taşınabilmesine ve kimi zaman dönüşmesine masalların aracı olabilmesi üzerine konuşulması hedeflenir.

Oturum, öğretmenlerin, etkinliği kendi çalışma ve eğitim sahalarında nasıl uygulayabileceklerini ve bu konuda birbirlerinden neler öğrenebileceklerini keşfetmelerini amaçlayan bir tartışma çemberi ile sonlandırılır.

BAVULUMDAN MASALLAR

- **Amaç:**
- Katılımcıların, kolayca erişilebilecek sıradan nesnelere ve gündelik hayatlarımızdan eşyaları kullanarak kendi hikayelerini kurması
 - Hikayelerini yazarken grup olarak çalışmayı, akranlarıyla işbirliği içinde hikaye kurmayı deneyimlemesi

 Süre: 60 dk.

- **Malzemeler:**
- A4 kağıt, büyük boy kağıtlar, renkli keçeli kalemler, her tür boya kalemi
 - Temsili olarak "bavul" işlevi görebilecek karton kutular veya bez çantalar, kutu veya çantaları süslemek için eliş malzemeleri
 - Bavulun içine girecek ve katılımcıların hikayelerinde kullanabilecekleri her çeşit malzeme:
 - Kartpostal (mümkünse önü pullu ama arkası mutlaka yazılı)
 - Aile ve oda/ev/bahçe gibi yaşam alanları fotoğrafları
 - Farklı desenlerde kumaş parçaları
 - Tarak
 - Mum
 - Ağız mızıkası veya başka bir minik enstrüman
 - Kurutulmuş bir çiçek veya yaprak
 - Oyuncak ayı/kedi/köpek...
 - Kurmalı, eski bir saat veya bir kum saati
 - Yapboz parçaları veya benzeri bir oyun malzemesi
 - Ayna
 - Kilitli küçük bir kutu
 - El feneri

Ön Hazırlık:

Bu etkinlikte katılımcılar 3-4 kişilik gruplara ayrılarak çalışacağı için, grup sayısı kadar bavul hazırlanır. Her bavulun içinde her nesneden bir adet bulunması yeterlidir.

Yukarıda yazılı olan nesnelerin bulunamaması halinde, kolaylaştırıcı internet aramasıyla bu nesnelerin çizimlerini bulur ve çıktılarını alarak bavullara bu temsili görselleri koyar.

NASIL UYGULANIR?

Giriş:

Katılımcılar bir çember oluşturarak aşağıdaki sorular ve benzerleri üzerine sohbet eder. Kolaylaştırıcı, soruları çembere sorar ve dileyenler fikirlerini paylaşır.

- Eşyalar bize neler anlatır? Örneğin, çantamızdaki eşyalara bir bakalım... Şu anda çantamızın içinde bulunan eşyalar hayatımıza dair nasıl ipuçları veriyor?
- Çantanızdan bir eşya seçip bize onu anlatır mısınız? Ne işe yarar, neden şu an çantanızda ve anlatmak için neden bu nesneyi seçtiniz?
- Yanınızda hep taşıdığınız veya taşımayı çok sevdiğiniz eşyalar var mı? Bu eşyalardan birini düşünün. Bize bu eşyayla ilgili anlatmak istediğiniz bir hikaye var mı?

Ana Etkinlik:

- Kolaylaştırıcı katılımcıları gruplara ayırmak için eğlenceli bir yöntem kullanır veya katılımcılar istedikleri gibi gruplar oluşturur. Grupların 4 kişiden kalabalık olmaması tüm katılımcıların anlamlı katılımını sağlamak için önemlidir.
- Gruplar mekanın farklı noktalarında yerlerini alır, her gruba bir bavul (kutu/bez çanta) verilir.
- Katılımcılardan önlerindeki bavulları açmaları ve içindeki malzemeleri incelemeleri istenir. Ardından her bir katılımcı bu bavula bir nesne ekler. Bunun için her katılımcıya bir kağıt ve kalemler verilir. Kağıda, ekleyecekleri nesnenin ismini yazabilir veya nesneyi çizebilirler. Bu nesnelere de bavula eklenmiş olur.
- Gruplardan, bavullarında bulunan tüm bu nesnelere aldıkları ilhamla bir hikaye oluşturmaları istenir. Bavuldaki malzemelerin hikayede kullanılması önemlidir. Her malzemeyi kullanmak zorunlu değildir. Bazı malzemeler kullanılmadan kalabilir.
- Oluşturulacak hikayeler için “yolculuk”, “dostluk”, “kutlama”, “hayallerimiz”, “birlikte yaşam” gibi temalar belirlemeleri ve bunların etrafında gezinen hikayeler kurmaları teşvik edilir.
- Gruplara büyük boy kağıt ve renkli kalemler verilir. Hikayeleri kurarken gruptaki herkesin katılımının gözetilmesi gruplara hatırlatılır. Gruba birlikte hikaye kurabilmeleri için yeterli süre verilir.
- Hikayelerini kağıda yazmaları veya önemli noktalarını not almaları istenir. Hikayeleri diledikleri gibi görselleştirebilecekleri söylenir. Görselleştirmek grubun isteğine bağlıdır.

 Her grubun ortak hikaye yazım süreci tamamlandığında büyük çemberde buluşulur. Tüm gruplar hikayelerini sözlü olarak paylaşır. Her gruptan bir veya birkaç kişi oluşturdukları hikayeyi büyük gruba anlatır.

Her grubun bavulunda aynı malzemeler veya çok benzer malzemeler bulunmaktadır. Bu etkinlikte her bir grubun bu malzemelerle ne kadar farklı hikayeler yarattığı hep birlikte deneyimlenmiş olur ve tüm grup birbirini kutlar.

Kolaylaştırıcıya Not

- Olumlu düşünceleri, duyguları ve davranışları teşvik edecek şekilde katılımcılara rol model olabilirsiniz.
- Katılımcıların kendi seviyesine veya yaş grubuna göre şiddetsiz iletişim yöntemleriyle iletişim kurmalarına yardımcı olun.
- Gruplara, hikaye oluştururken tüm grup üyelerinin anlamlı katılımının sağlanmasının önemini hatırlatın. Bunun yollarına dair ipuçları verin.
- Geribildirim almayı unutmayın.

Kapanış:

 Etkinlik, yine bir çember oluşturup aşağıdaki sorulardan birkaçının seçilerek tartışılmasıyla kapatılır. Kolaylaştırıcı, soruları seçerken katılımcı grubun özellikleriyle en çok ilişkili olanlarını seçer ve bunları teker teker gruba yöneltir. Her sorunun ardından fikirlerini paylaşmak isteyen gönüllüler söz alır.

- Eşyalar farklı kültürlerde farklı hikayeler anlatabilir. Diyelim, ayna veya farklı desenlerde kumaş parçaları olsun. Bu eşyaları hikayelerinizde ne şekillerde kullandınız? Bu nesnelerin grup arkadaşlarınız için farklı anlamlar ifade ettiğini hissettiğiniz veya grup olarak bunun üzerine konuştuğunuz oldu mu?
- Birlikte hikaye yazmak nasıl bir deneyimdi? Nasıl hislerden geçtiniz? Bu etkinlikte ilgili en çok neyi sevdiniz?
- Anılarınız bir bavula sığacak olsa, bu bavula mutlaka koymak isteyeceğiniz üç şey ne olurdu? Bu üç şey size hangi duyguyu hissettiriyor?
- İçinde bulunduğumuz zamanlarda çok daha fazla eşyaya sahip olmamız, sizce eşyaların özel anlamlarını yitirmesine sebep oluyor mu?
- Ayna masallarda sık sık rastladığımız nesnelere biridir. Bir masalda aynayla karşılaştığımızda, bu ayna bizim için belirli bir anlam ifade eder. Masallar bu anlamları taşıyabildiği gibi, dönüştürülmesine de vesile olur.

- Peki, 2022 yılından 100 yıl sonra anlatılacak bir hikaye/masal yazacak olsanız günümüzden hangi nesneyi koyardınız? Sizce o zaman bu nesne ne anlama gelirdi?

- Az önce yazdığımız masaldan, 100 yıl sonraya kalmasını istediğiniz nesne hangisi olurdu? Neden?

Oturumu Kapatırken

Farklı yaş gruplarından ve farklı profillerden çocuklarla çalışan ve atölyeler yürüten kişiler olarak Bavulumdan Masallar'ın uygulanabilirliğini ve kendi sınıfları için uyarlanabilirliğini tartışmak, diğer eğitimcilerin fikirlerini almak ve birlikte düşünmek, bu tür uygulamaların sınıflarda hayata geçmesini kolaylaştıracak ve tüm uygulayıcıları güçlendirecektir.

Bu hedefle, oturumu kapatırken aşağıdaki sorular eşliğinde bir paylaşım çemberi yapılır ve çıkan fikirler ve çözüm önerileri bir tahta veya bir flipchart kağıda not alınır.

Oturumu kapatırken kolaylaştırıcı bu oturumdan hasat edilecek fikir ve çıkarımları derler ve katılımcılara teşekkür eder.

Tartışma Soruları:

Bavulumdan Masallar etkinliğini veya benzeri katılımcı hikaye yazımı etkinliklerini birlikte çalıştığınız çocuklarla uygulamak istediğinizde:

- Neler yapabilirsiniz? Nasıl bir yol izlersiniz?
- Bu gibi bir etkinliği gerçekleştirebilmek için nelere ihtiyacınız var?
- Böyle bir etkinliğe siz neler eklersiniz? Sınıfınızdaki çocukların özelliklerine göre etkinliği nasıl uyarlıyorsunuz?

OTURUM 2: KAHVE ÇEKİRDEKLERİNİN YOLCULUĞU

Kahve Çekirdeklerinin Yolculuğu etkinliği gençlere ve yetişkinlere yönelik olarak hazırlanmıştır. Etkinlik, farklı geçmişlerden, yaşlardan, mesleklerden katılımcıları, ortaklaşabilecekleri bir yeme-içme kültürü ögesi olan kahve teması etrafında buluşturmak üzere tasarlanmıştır.

Günümüzde dünyanın hemen her köşesinde keyifle tüketilen, dolayısıyla katılımcıların büyük ihtimalle belirli bir sıklıkta içtiği veya en azından kültürel olarak aşına olduğu ORTAK BİR İÇECEK olan KAHVE temasıyla çalışarak kişinin kendi yaşamına dair hikayeler paylaşması, müşterek olanla bireysel olanın kesiştiği alanlar üzerine düşünmesi amaçlanmıştır.

Bu oturumda, özellikle hikaye anlatıcılığını derslerinde ve müfredat dışı etkinliklerde kullanmayı arzu eden eğitimciler, öğretmenler, sosyal hizmet uzmanları, çocuk ve gençlerle çalışan kişiler ve gönüllülerin hikaye anlatma ve paylaşma pratiklerini güçlendirmek üzere 3 kısa etkinlik tasarlanmıştır.

KAHVE ÇEKİRDEKLERİNİN YOLCULUĞU

Amaç:

- Kahveden yola çıkarak katılımcıların kendi yaşamlarından anıları, hikayeleri, bilgileri, duyguları ve tecrübeleri rahatça ifade edebilecekleri, ilişki kurabilecekleri ortak bir sohbet alanı oluşturmak
- Küresel Öğrenme (Global Learning) çerçevesinde basit sorularla sosyolojik, kültürel, tarihsel ve ekolojik bakış açılarını kişisel hikayelerle buluşturmak
- Katılımcıların kahve teması üzerine hikâyeler kurgulamasını sağlamak
- Hikaye yazımı ve anlatımının temel unsurlarını basit yöntemlerle deneyimlemek
- Ortaklıklar ve farklılıklar üzerine düşünmek

Malzemeler:

- Kahve bitkisi ve kültürüne dair görsellerin çıktıları
- Kahveyi temsil eden ikon veya illüstrasyon çıktıları
- Sorular Listesi'nin çıktısı
- Flipchart kağıdı
- Renkli boya ve grafik kalemleri
- Makas

Ön Hazırlık:

Kolaylaştırıcı ön hazırlık olarak, kahve bitkisi ve kültürü etrafında kullanmak istediği bilgileri ve görselleri derler ve çıktılarını alır. Kolaylaştırıcı, etkinliğe geçmeden önce, bir giriş mahiyetinde kahve bitkisi, kahve içeceği ve ilişkili kültürlerle dair basit ve olgusal bir dizi bilgi paylaşabilir. Bunlar sosyolojik, tarihsel, kültürel, botanik, ekoloji odaklı bilgiler olabilir. Bu bilgiler etkinliğin sonraki aşamalarında yazılacak hikayeleri ve paylaşımları zenginleştirecek mahiyette bilgiler olmalıdır. Örnek bir derlemeye proje web sitesinden erişilebilir.

NASIL UYGULANIR?

Giriş: “Kahve Ne Renktir?”

Kahve ne renktir sorusuna kahvenin, çekirdekten filizlenerek bitkiye dönüşmesine, meyve vermesine, çekirdeklerin kavrulmasına ve pişirilmesine kadar farklı aşamalarda aldığı renkler üzerinden çeşitli cevap verilebilir. Türkçede kahvenin rengine atıfla, “kahverengi” ve “sütlü kahve” birer renk adı olarak kullanılır.

Bu etkinlikte ise “Kahvenin rengi her birimiz için başka olabilir mi?” sorusu üzerinden bir ısınma çalışması yapılacaktır.

Amaç:

- Çağrışım ve imge odaklı bir çalışma yaparak kahvenin yarattığı duygu ve onunla ilişkimizi bir renk üzerinden tanımlamak
- İçinde kahve geçen kişisel bir anı veya kısa bir hikaye paylaşmak

“Sizce kahve hangi renklerde olabilir?” sorusu tahtaya veya bir kağıda yazılır. Katılımcılar kahveyle olan ilişkileri, kahvenin çağrışımları veya kahveye dair bir anılarını düşünmeye davet edilir. Bunlardan yola çıkarak her katılımcıdan kahveyi bir renkle bağdaştırması istenir.

Kolaylaştırıcı, kahve çekirdeği veya kahve içeceğini temsil eden içi boş bir ikon veya illüstrasyonun çıktısını katılımcılara dağıtır. Katılımcılar görseldeki şekli istediği renge boyayarak doldurur. Görselin etrafındaki boş alana, seçtikleri renkle kahvenin ilişkisini kuran anı, hayal veya tecrübeye dair kısa notlar alır, isterse çizimler yapabilir.

Herkes boyadığı kağıdı duvara yapıştırır. Katılımcılar seçtikleri renkle kahveyi neden ve nasıl bağdaştırdıklarını, buna dair duygularını ve düşündüklerini grupta paylaşır. Böylece kahveyle bağlarımıza atfettiğimiz renkler üzerinden kişisel bir tanışma gerçekleştirilmiş olur.

Etkinlik tamamlandıktan sonra kahve bitkisinin büyüme, yetiştirme aşamaları ve bu süreçte aldığı farklı renkleri gösteren bir görsel, etkinlik bitiminde herkesle paylaşılabilir.

Etkinlik 1: Kahve Bahane

Bu etkinlik için 7 farklı sorudan oluşan bir soru listesi hazırlanmıştır. Etkinlikte küçük gruplar içinde, sorular vesilesiyle bireysel paylaşım ve katılımcılar arası etkileşime yer açılması, müşterek olanla bireysel olanın kesiştiği alanlar üzerine hep beraber düşünülmesi amaçlanmıştır.

Katılımcılar 3-4 kişilik küçük gruplara bölünür. Kolaylaştırıcı listeden seçeceği soruları küçük gruplara dağıtır. Her gruba listedeki soru setlerinden biri verilir.

Gruplar kendilerine verilen soruları okur ve tartışır. Kendi aralarında paylaşım yaparken herkesin katılımı ve söz hakkı gözetilir. Tartışmalar sırasında her grup kısa notlar alır.

Tüm katılımcılar tekrar büyük grupta toplanır. Her grup kendi tartışmalarından öne çıkan noktaları tüm grupta paylaşır. Her paylaşımından sonra o konuya dair soruları veya katkıları olan kişilere kısa kısa söz verilebilir. Böylece tartışmalar zenginleşmiş olur.

Sorular Listesi:

1- Geldiğiniz coğrafyada (yerde, şehirde, ülkede, bölgede) kahve kültürü denince aklınıza neler gelir? Kahve kültürünü nasıl tarif edersiniz?

2- Kahve nasıl yapılır/pişirilir, nasıl sunulur? Gözlem, tecrübe, bilgi ve duyularınızı paylaşır mısınız?

3- Türkiye’de “Bir fincan kahvenin 40 yıllık hatırı vardır” diye bir deyiş var. Bu deyişle sizce ne ifade edilir? Bildiğiniz diğer dillerde kahveyle ilgili deyim veya atasözleri var mı? Bu deyimler sizce nasıl doğmuştur?

4- Sizce kahve çekirdekleri nasıl bir yolculuk yapar? Kahve bitkisinin her gün içtiğimiz kahveye dönüşüp sunulma hikâyeleri neler olabilir?

5- Farklı coğrafyalarda kahvenin tatlandırılması ya da farklı ürünlerle birlikte tüketilmesine dair neler paylaşmak istersiniz? Siz kahveyi nasıl bir aromayla veya hangi ürünlerle birlikte tüketiyorsunuz?

6- Kahveyi duyular üzerinden düşünürsek, belleğimizde neler canlanıyor? Kahve kokusu denilince gözümüzün önüne neler geliyor? Kahve ve ona eşlik eden tatlar denilince zihnimizde neler canlanıyor? Sizce kahvenin bir sesi var mıdır?

7- Kahvenin hasadı, kavrulması, pişirilmesi veya tüketimine dair ne gibi alışkanlık, gelenek ya da ritüeller biliyorsunuz? Sizin böyle bir alışkanlığınız var mı? Kahvenin günün hangi zamanlarında veya hangi özel anlarda içildiği, içmeden öncesi veya sonrasında yapılanlar buna örnek olabilir.

Etkinlik 2: Kahve Hikayeleri

Bu etkinlikte kahve teması etrafında ortaklaşa hikayeler yazılması ve bu hikayelerin farklı hikaye anlatma yöntemleri kullanılarak anlatılması amaçlanmıştır.

Etkinlik dört kısa aşamadan oluşur:

- 1- Birlikte hikaye kurma
- 2- Hikayenin storyboard'unu hazırlama
- 3- Storyboard'a eşlik edecek bir sunum yöntemi tasarlama
- 4- Hikayeyi Anlatma

 Katılımcılar üç gruba bölünür. Her grup, kahve bitkisi veya kültürüne dair yukarıdaki sorulardan birini seçer. Gruplardan seçilen soru etrafında ortak ve yeni bir hikaye kurgulamaları istenir. Hikayenin kahramanları, mekanları, giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve olaylarını gruptaki tüm katılımcılar birlikte kurgular. Hikayenin büyük grupta sunulması için her grubun 6-7 dakika süresi olacaktır. Gruplar kuracakları hikayenin uzunluğunu buna göre ayarlar.

 Her grup kurduğu hikayeyi bir 'storyboard'a (hikayeleme şeridi) dökmek için hazırlık yapar. Büyük boy flipchart kağıt 8, 9 veya 16 kareye bölünür. Kurgulanan hikayenin başlıca olayları bu karelerin içine temsili olarak çizilir. Bu çizimler olay örgüsünün ana adımlarını ve olayların gelişimini kolay takip etmek içindir. Dolayısıyla, çizimlerin "iyi" olması gerekmez. Kolaylaştırıcı gerek duyuyorsa bir storyboard örneği gösterebilir ya da basit çizimlerle kendisi bir storyboard çizebilir.

 Gruplardan hikayelerini anlatmak için bir sunum yöntemi tasarlaması istenir. Bir önceki adımda hazırladıkları 'storyboard' bu yöntemlerden biriyken, buna ek olarak canlandırma, beden kullanımı, pantomim, görsel kullanımı, ses ve müzik kullanımı gibi çok sayıda yöntem ve araçtan istediklerini kullanabilirler. Sunumda kullanılacak yöntemler tayin edildikten sonra, katılımcılar sunum için kendi aralarında iş bölümü yapar ve prova alır. Kullanılacak yöntemlerin çeşitliliği sayesinde hikaye anlatımı daha kapsayıcı bir hale gelecektir.

 Etkinliğin son bölümünde, her grup kendisine ayrılan süre içerisinde (6-7 dk.) hikayesini 'storyboard' ve karar verdikleri diğer yöntemleri kullanarak büyük gruba anlatır.

Oturumu Kapatırken

Katılımcılar bir çember oluşturur ve kolaylaştırıcının yönlendirici soruları doğrultusunda bu oturumdaki deneyimleri üzerine sohbet eder.

Ortaklık ve farklılıklara temas edilir. Kişisel ve grup çalışmalarındaki deneyim, izlenim, hissiyatların dile getirilmesi için alan açılır.

Kahve teması üzerinden farklı dilleri, kültürel ve bölgesel öğeleri duymanın, bunları kişisel hikayeler üzerinden yeniden görmeyi nasıl bir his yarattığı üzerine konuşulabilir. Kahvenin hem gündelik hayatta tüketilme biçimlerinde hem de bir kültürel öğe olarak dünya üstünde birleştiriciliği üzerine paylaşımlar yapılarak oturum sonlandırılır.

OTURUM 3: BİRLİKTE DÖNÜŞEN HİKAYELER

Birlikte Dönüşen Hikayeler, giriş kısmı verilen bir hikayeyi çocuk ve gençlerin kendi yaratıcılıklarına dayanarak devam ettirmeleri ve tamamlamaları; bir hikayeye farklı yollar, farklı gelişim patikaları ve farklı sonlar sunabilmelerini amaçlar. Böylece etkinlik bittiğinde, aynı şekilde başlayan tek bir hikaye, katılımcı sayısı kadar (veya grup sayısı kadar) farklı gelişme ve sona sahip olur.

Bu oturumun öncelikli amacı ise, hikaye anlatıcılığını derslerinde ve müfredat dışı etkinliklerde kullanmayı arzu eden öğretmenlerin, öğretmenlerin, sosyal hizmet uzmanlarının, çocuk ve gençlerle çalışan kişilerin ve gönüllülerin bu etkinlik vesilesiyle hikaye tamamlama ve anlatma süreçlerini çocuklarla yapacakları uygulamadan önce bizzat kendilerinin deneyimlemesini sağlamaktır.

Oturum, öğretmenlerin, etkinliği kendi çalışma ve eğitim sahalarında nasıl uygulayabileceklerini ve bu konuda birbirlerinden neler öğrenebileceklerini keşfetmelerini amaçlayan bir tartışma çemberi ile sonlandırılır.

BİRLİKTE DÖNÜŞEN HİKAYELER

Amaç:

- Aktif katılımı teşvik etmek ve yaratıcılığı ortaya çıkarmak
- Aynı yerde başlayan bir hikayenin ne kadar başka yerlere gidip bambaşka şekillerde sonlanabildiğini deneyimlemek
- Farklılıklara ve çeşitliliğe dair duyarlılığı geliştirmek

Malzemeler:

- Katılımcı grubun yaş aralığı göz önünde bulundurularak seçilmiş bir hikayenin giriş bölümü (metin)
- Etkinlik çokdilliler olarak tasarlandıysa, bu bölümün sınıftaki diğer anadillere çevirisi (metin ve ses kaydı olarak)
- Renkli kağıtlar, kurşun ve tükenmez kalem, renkli keçeli kalemler, kuru boyalar, zımba, bant, ip, katılımcı sayısı kadar zarf
- Seçilen hikayede geçen temel öğelerin görselleri (isteğe bağlı)

Ön Hazırlık:

İmkan dahilindeyse, kolaylaştırıcı katılımcılar sınıfa ya da etkinliğin uygulanacağı mekana gelmeden hikaye içindeki temel nesnelere ve öğelerin resimlerini duvarlara asabilir. Bu görseller, özellikle de katılımcılar arasında hikayede geçen çeşitli nesnelere karşılıklarını bilmeme ya da kavramları tanımama ihtimali olanlar varsa, onları hikayenin içine çekmeye yardımcı olabilir.

Kolaylaştırıcıya Not: ÇOKDİLLİLİK

- Etkinlik çokdilliler uygulanmak isteniyorsa, hikayenin başlangıcı, grupta yer alan katılımcıların anadillerinde de hazırlanıp okunur. Bu durumda, katılımcılara hikayeyi tercih ettikleri bir dilde tamamlama seçeneği verilir. Aynı şekilde, hikayeler anlatılırken bu katılımcılar isterse hikayelerini yazdıkları dilde okuyabilir/anlatabilir.
- Bu durumda, tercüme desteğine ihtiyaç olacaktır. Öncelikle, bu katılımcılar hikayelerini okurken diğer katılımcılar o dili anlamasa dahi dinlemeye, ortak sözcükler veya beden diline dikkat etmeye teşvik edilir. Ardından, çevirmen desteğiyle hikaye etkinliğin ortak diline tercüme edilir.
- Burada önerildiği gibi, etkinlik çokdilliliğe alan açan bir ortamı teşvik eder şekilde uygulanıyorsa, amaçlar arasına şu hususlar eklenebilir:
 - Katılımcıların kendi anadillerini kullanabilmelerine alan açmak
 - Sınıf içerisinde farklı dillerin görünür kılınmasını ve kıymetli bulunmasını pekiştirmek
- Etkinlik özellikle farklı geçmişlerden ve kültürlerden gelen çocukların bulunduğu sınıflarda uygulanırken, çocukların hikayelerini tercih ettikleri dilde okumaları ve birbirlerini farklı dilleri konuşurken duymaları önemlidir. Bu şekilde çocuklar arasında kültürel etkileşim ve çokdilliliğe açıklık desteklenmiş olur.

NASIL UYGULANIR?

Kolaylaştırıcı uygun bir hikaye seçer ve giriş bölümünü okur.

Katılımcılara bu hikayeyi diledikleri gibi devam ettirebileceklerini ve istedikleri bir sonla bitirebileceklerini söyler. Aşağıdaki örnekte olduğu gibi, bu çalışmayı başka bir hikayenin içine oturtur.

“Hikaye tam burada kesiliyor. Bu hikayeyi kim yazmış biliyor musunuz? Ahmad Hajtaha yazmış. Hikaye kitabı yazarı Ahmad, son kitabını (hikayesini) yazarken birdenbire ilhamını kaybetmiş. Ahmad’ın başladığı bu hikayeyi bitirmek için çeşitli fikirlere ihtiyacı var, yoksa hikayesi yarım kalacak. Ona yardım etmeye ne dersiniz?”

Eğer seçilen hikaye, yazarı bilinen bir hikaye ise söz konusu yazarın ismi kullanılır. Seçilen hikaye yazarı bilinmeyen anonimleşmiş bir hikayeyse, söz konusu hikayenin yazılı olduğu defterin sayfalarının eksik olduğu gibi farklı hikayeleştirme versiyonları da kullanılabilir.

Kolaylaştırıcı yarım kalan hikayenin girişini gerekirse ikinci kez okur ve metin olarak da dağıtır. Hikayenin nasıl devam edeceğini ve tamamlanacağını düşünmeleri ve yazmaları için katılımcılara belirli bir süre verir. Ayrıca, katılımcılara hikayelerini yazmaları için birer kağıt dağıtır.

Katılımcılar verilen süre içerisinde bireysel olarak düşünür ve kendi versiyonlarını kurgular. Hikayenin devamını verilen kağıda yazar. Dileyenler, hikayelerini çizimler ve resimlerle destekleyebilir.

Herkes hikayesini tamamladığında, katılımcılar birbirlerinin hikayelerini dinleyebileceği bir çember düzeni alır. Gönüllülük esasına göre herkes kendi hikayesini sırayla okur veya dilerse anlatır.

Daha sonra kolaylaştırıcı katılımcılara, yazılan hikayelerde kültürel ve toplumsal çeşitliliğe örnek olabilecek farklılıklar tespit edip etmediklerini sorar ve kısa kısa söz verir. Herkesin bireysel ve sosyal yaşamlarından edindikleri algılar, geliştirdikleri bireysel ve kültürel alışkanlık ve düşünme biçimlerinin hikaye içinde nasıl yer bulduğu konuşulur ve bu farklılıkların getirdiği zenginliğe vurgu yapılır.

Ayrıca eğer varsa, yazılan hikayelerdeki ortak öğeler de aynı şekilde çalışılır.

Kolaylaştırıcı, bu adımda kültürel çeşitlilik veya kültürel alışkanlıklarla ilgili verilen örnekleri çerçevelerken tektipleştirici kültür anlayışı ve ulus-devletlerle özdeşleştirilen kültür algısının sınırlayıcılığından uzaklaşabilmek adına, “Türkiye’de şöyledir, Suriye’de böyledir” gibi genellemeleri; “Almanlar”, “Afganlar”, “Doğu’da”, “Batı’da” gibi büyük ve indirgemeci kategorizasyonları sorgulayan bir tutum benimser. Coğrafyalar, bölgeler, şehirlerde farklı halklar ve kültürler bulunduğundan söz ederek bunların geçmişte de bugün de göçler gibi toplumsal olgular yoluyla sürekli temas, etkileşim ve dönüşüm içinde olduğunun altını çizer.

Kolaylaştırıcı katılımcılara teşekkür eder ve yazılan hikayelerin yolculuğunun henüz bitmediğini belirtir.

Kapanış:

Kolaylaştırıcı, bu etkinliği çeşitli devam çalışmalarıyla tamamlayabilir.

1- Hikayeler çok basit yöntemlerle katılımcıların saklamak isteyecekleri bir çıktıya dönüştürülebilir.

- Kolaylaştırıcı, bu versiyonda, kağıtları dağıtırken katılımcılardan kağıtların üstüne isimlerini yazmalarını ister. Etkinlik sonunda kağıtları toplayacağını ve bunların, daha sonra kendilerine vermek üzere bir “kitaba” dönüştürüleceğini belirtir.
- Her katılımcı hikayesini yazar. Daha sonra, hikayesinin içinden en az 3 sahne seçmesi ve onları resmetmesi (çizmesi ve boyaması) istenir. Katılımcılar istedikleri kadar kağıt alabilir.
- Kolaylaştırıcı her katılımcıya bir “kitap” hazırlar. Bu çalışma katılımcılarla birlikte de yapılabilir. Her bir kitap için önce hikayenin girişinin yazılı olduğu kağıt, ardından tamamlanan hikaye ve resimler yerleştirilir.
- Tüm kağıtlar dizildikten sonra bir tane kapak sayfası hazırlanır. Kapak için renkli kartonlar kullanılabilir. Katılımcılara, yazdıkları hikayeye bir isim düşünmeleri söylenir. Kapakta hikayenin adıyla birlikte yazarların ismi (Ahmad Hajtaha ve ... (kendi ismi)...) yer alır. Böylece katılımcılar hikaye kitabı yazarı Ahmad ile ortak bir hikaye kitabına sahip olur.
- Alternatif olarak, hikayeler tek bir kitap olarak derlenebilir ve kitap sınıf kütüphanesindeki yerini alır.

2- Kolaylaştırıcı, hikayelerini koymaları için katılımcılara birer zarf dağıtır. Katılımcılar yazdıkları devam metinlerini bu zarflara koyar ve Ahmad'a postalar.

Her katılımcı, Ahmad'ın nerede oturduğunu dilediği gibi hayal eder ve uydurduğu adresi zarfın üzerine yazar.

Mektuplar sınıfın bir köşesinde oluşturulacak olan temsili posta kutusuna atılır.

Kolaylaştırıcı, bir sonraki buluşmada Ahmad'dan gelen bir teşekkür mektubunu sınıfa okur.

Örneğin:

“Sevgili çocuklar, ilhamımı kaybettiğim bir zamanda bana birbirinden güzel fikirler verdiniz, hikayeyi benim tek başıma hayal edemeyeceğim yerlere götürdünüz. Hepinize tek tek çok teşekkür ederim. Hikayedeki kahramanlar sayenizde gelişti ve çok çeşitlendi. Her biriniz hikayeye farklı bir son önerdiniz. Hepsi de çok hoşuma gitti. Hikaye kitabımda bana gönderdiğiniz hikayelerin her birinden faydalanacağım. Bir hikayenin birden fazla sonu olması sizce de çok eğlenceli ve zenginleştirici değil mi?”

Oturumu Kapatırken

Eğitmenler, kendi çalıştıkları çocukların profillerini, yeterlilik ve becerilerini, dil repertuarlarını, duygu durumları ve hazırbulunuşluklarını bilen kişiler olarak, ocuk gruplarıyla “hikaye tamamlama” üzerine çalışırken nelere dikkat edilebileceğini, gördükleri riskleri ve fırsatları onlardan duyabilmek önemlidir.

Farklı yaş gruplarından ve farklı profillerden çocuklarla çalışan ve atölyeler yürüten kişiler olarak Birlikte Dönüşen Hikayeler’in uygulanabilirliğini ve kendi sınıfları için uyarlanabilirliğini tartışmak, diğer eğitmenlerin fikirlerini almak ve birlikte düşünmek, bu tür uygulamaların sınıflar ve farklı öğrenme ortamlarında hayata geçmesini kolaylaştıracak ve tüm uygulayıcıları güçlendirecektir.

Aynı zamanda, eğitmenlerin hikayelerle çalışmaya dair kişisel becerilerini ve yetkinliklerini sınıfa nasıl aktarabilecekleri, bunu yaparken çocukların “iyi olma hallerini” nasıl gzeteceklerini kendilerinin keşfedebilmesinin yolu açılır.

Bu hedefle, oturumu kapatırken aşağıdaki sorular eşliğinde bir paylaşım çemberi yapılır ve çıkan fikirler ve çözüm nerileri bir tahta veya bir flipchart kağıda not alınır.

Oturumu kapatırken kolaylaştırıcı bu oturumdan hasat edilecek fikir ve çıkarımları derler ve katılımcılara teşekkür eder.

Tartışma Soruları:

- Çocuklarla çalışılırken, hikaye tamamlama yönteminin yaratıcı ve yapıcı yönleri nelerdir?
- Böyle bir çalışmayı çocuklarla yapmak sizce neden önemli?
- Çocuklarla çalışılırken hikaye tamamlama yönteminin olası riskleri nelerdir?
- Bu riskleri bertaraf etmek için neler yapabiliriz?
- Herkes kendi çalıştığı ocuk grubunu ve o grubun özelliklerini düşündüğünde, bu etkinlik için nasıl bir uyarlama yapma ihtiyaı duyar? Neden?

OTURUM 4: KÜP KÜP MASALLAR

Küp Küp Masallar etkinliği, katılımcıların sıra dışı öğelerle bezenmiş kapsayıcı ve yaratıcı masallar hayal etmelerini hedefleyerek çocuklarla ve gençlerle uygulanmak üzere tasarlanmıştır.

Üzerinde şekiller veya sözcükler olan küpler veya zarları atıp gelen şekil veya sözcükleri kullanarak masal yazmak oldukça sık kullanılan bir yöntemdir. Bu kitapçıkta sunduğumuz Küp Küp Masallar etkinliğinin farkı ise, küplerin üzerinde yazılı olan önerilerin alışıldık masal öğelerinden farklı olmasıdır. Bununla amaçlanan, masallar üzerinden çeşitliliklerin ve farklılıkların bir aradalığı, görünürlüğü ve kabulü gibi hususlara dikkat çekmektir.

Bu oturumun öncelikli amacı ise, hikaye anlatıcılığını derslerinde ve müfredat dışı etkinliklerde kullanmayı arzu eden öğretmenler, öğretenler, sosyal hizmet uzmanları, çocuk ve gençlerle çalışan kişiler ve gönüllülerle birlikte anlatılarımıza, masallarımıza, ifadelerimize “farklı olanların”, “görünmeyen”lerin veya “duyulmayanlar”ın dahil edilmesinin imkanını ve önemini görmek, bu etkinlik vesilesiyle masallarda dahi pek sık rastlamadığımız karakterleri ve öğeleri masallarımızda buluşturaktır.

Oturum, öğretmenlerin, etkinliği kendi çalışma ve eğitim sahalarında nasıl uygulayabileceklerini ve çeşitlilik, kapsayıcılık, katılım gibi konularda birbirlerinden neler öğrenebileceklerini keşfetmelerini amaçlayan bir tartışma çemberi ile sonlandırılır.

KÜP KÜP MASALLAR

Amaç:

- Katılımcıların masal küpleri kullanarak kendi masallarını kurgulaması,
- Masallardaki kahraman, görev veya sihirli yetenek gibi bileşenleri, alışılmadık dışında önerilerle zenginleştirme ve bunun üzerine düşünmek
- Doğaçalama masal yaratma sürecini birlikte deneyimlemek
- Farklılıkların kabulü ve kapsayıcılık üzerine düşünmek

Malzemeler:

- Masal Küpleri: Küplerin iki boyutlu çizimlerinin çıktıları
- Yapıştırıcı
- Makas
- Renkli kalem ve boyalar

Ön Hazırlık:

Aşağıdaki liste Masal Küpleri için öneriler içermektedir.

Web sitemizde her bir küp için hazırlanmış, A4 büyüklüğünde iki boyutlu açık küp çizimleri mevcuttur. Bu malzemelerin çıktıları alınıp kes-yapıştır yöntemiyle 3 boyutlu küpler yapılabilir. Kolaylaştırıcı, küpleri önceden veya katılımcılarla birlikte etkinlik sırasında hazırlayabilir.

Etkinliğin sonunda küplerin hazırlanmasına dair alternatif uygulamalar da sunulmuştur. Bu alternatif uygulamalarda kullanmak üzere boş küp çizimi yine web sitemizden indirilebilir.

MASAL KÜPLERİ için ÖNERİLER:

Kahraman / Karakter

- Dalgıç
- Gözleri görmeyen piyanist
- Sen
- Tohum çantasıyla gezen botanikçi
- Yaşlı adam (dede)
- Salyangoz

Yuva / Mekan

- Balkabağı
- Plüton
- Bir kedinin kulağı
- Bulutların üstü
- Ağaç kovuğu
- İki dağın arası

Macera / Görev

- Kaybolan yıldızları bulmak
- Güneşin önünde oturan devi kalkması için ikna etmek
- Terliğinin teki kaybolduğu için ağlayan birine yardım etmek
- Mutsuzlar kasabasını kendine getirmek
- Özlediği arkadaşlarına kavuşmak isteyen çocuğa yardım etmek
- Uyanamayan birini uyandırmak

Yol Arkadaşı / Dost

- İtfaiyeci ejderha
- Kıvrık mantolu marul
- Koşucu tembel hayvan
- Şarkıcı tahta kaşık
- Aşırı yumuşak taş
- Düz uyuyabilen yarası

Kötü Karakter / Tehlike

- Herkesi uyutan sivrisinek
- Can sıkıcı kurallar koyan deve
- Saçtığı ışıkla her şeyi donduran denizanası
- Her şeyi kötü gösteren ayna
- Her şey onun olsun isteyen yaratık
- Her şeyi tek bir renge boyayan ressam

Ulaşım Aracı

- Yavaş giden uzay gemisi
- Dev su topu
- Karınca labirentleri pusulası
- Balon
- Albatros kuşu
- Uçan dönme dolap

Sihir / Yetenek

- Hayvanlarla konuşabilmek
- Görünmez olabilmek
- İçinden en sevdiği şarkıyı söyleyince zamanı durdurmak
- Dans ederek yemekleri lezzetli hale getirmek
- Uçmak
- Herkesi güldürebilmek

Renk

- güneş sarısı
- bulut beyazı
- çimen yeşili
- alev kırmızısı
- kahve rengi
- okyanus mavisi

Kutlama / Ödül

- Herkesin istediği hayvana veya bitkiye dönüştüğü orman partisi
- Ateş etrafında toplanıp dans etmek
- Herkesin birbirini anladığı yeni bir dil
- Tepelerdeki çayırlardan yuvarlanarak herkesin istediği yere ulaşması
- Dişleri fırçaladıkça hep çikolata tadı veren diş fırçası
- İçinde bu masalın kokusu saklı sihirli kavanoz

Teşekkür: Masal küpleri için bu eğlenceli listenin hazırlanmasında destek olan Bige Doğu'ya teşekkür ederiz.

NASIL UYGULANIR?

Giriş:

Katılımcılar bir çember halinde oturur. Aşağıdaki ve benzeri sorular üzerine bir sohbet yapılır. Kolaylaştırıcı, sorulardan birkaçını seçerek gruba yöneltir, söz almak isteyenler fikirlerini paylaşır.

- Bir masal oluşturmak için sizce nelere ihtiyacımız var?
- Masallardaki yerler, kahramanlar, yiyecekler, sihirler bize neler hissettirir?
- Günlük hayatımız da bir masal olabilir mi? Kahramanın biz olduğu bir masal... Bir günümüzü masal gibi anlatabilir miyiz?
- “Kahraman”, “prenses”, “prens”, “cadı” gibi masallarda sıklıkla kullanılan karakterler yeterince çeşitli ve renkli mi? Masallarda bir “normal” var mı? Yani masalların da kendi “norm”ları, “alışılmış”, “kanıksanmış”, “yerleşik” kalıpları var mı acaba?
- Aklımıza ilk gelen “kahraman” kim? Ona hiç benzemeyen, başka türlü düşünen, başka görünen, başka konuşan, başka hayaller kuran, başka türlü görev ve maceralar peşinden koşan kahramanlar olabilir mi?

Grup olarak bu sorular üzerine açık bir fikir paylaşımı yapılır. Bu çalışma, katılımcıları ana etkinlik için hazırlar, düşünceleri ve duyguları için hazırbulunuşluk sağlamaya yardımcı olur, farklı görüşlerin duyulacağı bir ortam yaratılır.

Ana Etkinlik:

Yürütücü ana etkinliğe giriş yapar:

“Peki şimdi bir masal kurmaya ne dersiniz? Kendi masalınızı tasarlamanız için size ipuçları verecek küpler hazırladık. Bu küplerin üzerinde masallarda alışık olduğumuzdan farklı, pek sık “görünmeyen”, pek sık “duyulmayan” çeşitli yerler, karakterler, zamanlar veya yaşamlara dair örnekler olacak. Kimi zaman masallarda sık rastladığımız bir öge pek alışık olmadığımız bir rolde de karşımıza çıkabilir.

Bu küplerin bize ilham olacağı bir masal yazmaya ne dersiniz? Bu masal, farklılıklarımızı fark ettirecek ve onlara kucak açacak bir masal olabilir mi?

Küpleri kullanarak birlikte yeni hikayeler, masallar yazmaktaki niyetimiz, bir arada yaşama kültürünü güçlendirmeye ve onu beslemeye dair düşünmek ve bunun yollarını açmak. Bu masallar hayallerimizi renklendirsin, bereketlendirsindir!!!”

Katılımcılara masal küpleri tanıtılır.

Masallar belli ana öğelere sahiptir. Her masal küpü, altı yüzünde bu öğelerden birine dair altı öneri sunmaktadır. Nedir bu öğeler?

MASALLARIN ANA ÖĞELERİ

- Kahraman/Karakter(ler)
- Yuva/Yer/Mekan
- Macera/Görev
- Yol Arkadaşı/Dost
- Ulaşım Aracı
- Tehlike/Kötü Karakter/Zorluk
- Sihir/Yetenek
- Kutlama/Ödül/Paylaşma

Kolaylaştırıcıya Not

- Her bir küp masalın bir ögesine tekabül eder. Bir küpün her bir yüzeyinde, o ögeye örnek olabilecek bir öneri bulunur. Bunlar kimi zaman alışılmışın dışında ve şaşırtıcı öneriler olabilir. Bu da oluşacak masalları biraz daha renkli, eğlenceli, şaşırtıcı ve heyecanlı hale getirecektir.
- Masal küplerinin sayısı grubun ihtiyacına göre azaltılıp artırılabilir. Küçük yaş grubu çocuklar için sadece 3-4 küp kullanılabilir.
- Masalları yazarken küplerin hepsi ya da bir kısmı kullanılabilir.
- Her masal için mutlaka “renkler küpü”nün kullanılmasına özen gösterin. O rengin masalda küçük bir öge mi yoksa belirgin bir motif mi olacağı, masalı yazan kişiye/kişilere bağlıdır.
- Küçük yaş grubu ve/ya okuma yazma bilmeyen gruplar için küplerin yüzeylerine basit çizimler yapılabilir.
- Grubun enerjisi ve ihtiyacına göre, önce küpler ve masalın ögeleri üzerine konuşulabilir. Böyle bir ihtiyaç yoksa, katılımcılar masallarını tasarlamaya odaklanabilir. Masalın ögeleri ve küpler arasında bağ kurarken, bir küp dağıtıldıktan sonra “Sizce bu küp bize hangi ögeyi veriyor? Masalımızın yan karakterini mi, kahramanını mı?” gibi sorular sorulabilir. Katılımcılar küpün üzerinde yazanlara bakarak tahminde bulunur.
- Çalışılan grubun büyüklüğüne göre masallar bireysel veya grup olarak yazılabilir.
 - 1- Bireysel: Eğer grup kalabalık değilse, katılımcılar küpleri sırayla atar ve çıkan ögelerle kendi masalını yazar.
 - 2- Küçük Grup: Eğer grup kalabalıksa, 3-4 kişilik küçük gruplar oluşturulur. Küpler gruplara teker teker verilir. Gruplar küpleri sırayla atar ve çıkan ögelerle her grup bir masal oluşturur.
 - 3- Tüm grup: Eğer grup kalabalık değilse, küpler tek tek atılır ve çıkan ögelerle tüm grup masalı birlikte yazabilir.

Bu kitapçıkta küçük grup çalışması olarak tasarlanan versiyon yazılmıştır.

Küpler zar gibi atılarak, üste gelen yüzeylerinde çıkan ögelerle masallar kurulur.

MASALIN ÖĞELERİNİ BELİRLİYORUZ - Her gruba küpler tek tek ve aynı sırayla verilir. Örneğin, önce Yuva/Yer/Mekan küpü dağıtılır. Her gruptan bir kişi küpü zar gibi atar. Küpün üst yüzeyinde gelen öge o grubun masalının yola çıkış mekanı olarak belirlenmiş olur. Aynı zar diğer gruplar tarafından da atıldıktan sonra, bir sonraki küpün dağıtılması ve atılmasıyla devam edilir. Örneğin, ikinci olarak Kahraman küpü dağıtılır ve her grup için ana kahraman belirlenmiş olur. Sırayla bütün küpler dağıtılır ve zar gibi atılarak her grubun masalının tüm ögeleri belirlenir. Her gruptan bir kişi, grubun masalını oluşturacak ögeleri bir kağıda not alabilir.

HAYAL ETME MOLASI - Masalda kullanılacak bu ögeleri incelemek, üzerine düşünmek için kısa bir süre verilir.

MASALIMIZI KURUYORUZ - Gruptaki herkesin katılımı gözetilerek grup üyeleri kendi masallarını uydurmaya ve kurgulamaya başlar.

Masal küplerinde çıkan ögelerin hepsi oldukları gibi kullanılmak zorunda değildir. Katılımcılar küplerde yazan ögelere kendi yaratıcılıklarını katarak masallarını diledikleri gibi kurgulayabilir.

Masal, bu ögeleri kullanarak SÖZLÜ olarak kurulabilir.

Masal, bu ögeleri kullanılarak YAZILI olarak oluşturulabilir.

MASAL ANLATMA ÇEMBERİ

Masallar hazır olduğunda herkes büyük grup olarak bir çember oluşturur ve masallar anlatılır.

Her grup dilerse anlatarak, dilerse okuyarak dilerse canlandırarak diğer gruplarla masalını paylaşır.

Kolaylaştırıcıya Not

- Olumlu düşünceleri, duyguları ve davranışları teşvik edecek bir ortamı korumaya gayret edin.
- Katılımcıların seviye veya yaş grubuna uygun şiddetsiz iletişim yöntemleriyle iletişim kurmalarına yardımcı olun.
- Gruplara, masallarını tasarlarken grup üyelerinin her birinin anlamlı katılımının sağlanmasının önemini hatırlatıp bunun olası yollarına dair ipuçları verin.
- Geribildirim almayı unutmayın.

Kapanış:

Kapanış için katılımcılar yine çember şeklinde oturur. Aşağıdaki gibi soruların yönlendirmesiyle katılımcıların bu oturumdaki deneyimleri üzerine düşünmesi için alan açılır.

- Oluşturduğunuz masallardaki karakterler, yuvalar, arkadaşlar, maceralar size nasıl hissettirdi? (Bu farklılıklar size nasıl hissettirdi?)
- Alışılmışın dışında öğeler, karakterler, maceralar, mekanlar kullanarak masal kurmakla ilgili ne düşünüyorsunuz? Sizce bu daha kolay/zor ya da eğlenceli/sıkıcı mıydı?
- Hiç bilmediğimiz yerlerde, daha önce hiç görmediğimiz özellikleri olan arkadaşlar, daha önce hiç yemediğimiz yiyecekler, hiç oynamadığımız yeni oyunlar, hiç bilmediğimiz farklı hareketlerden oluşan danslar var. Bunları görebileceğimiz yeni bir ülkeye gitmek sizce nasıldır? Sizce böyle bir yolculuk “bir masal gibi” olabilir mi? Böyle bir yolculuğu masala dönüştürmek için neye ihtiyacımız var? Zorlukları neler? Heyecanlı yanları neler?
- Bizi zenginleştiren bu gibi farklılıkları bazen hiçbir yere seyahat etmeden keşfetmek de mümkün değil mi? Yaşadığımız yere yeni gelen ya da bizim yeni fark ettiğimiz kişiler, hayvanlar, canlı ve cansız varlıklar da bize aynı şekilde hissettirmez mi? Benzeri bir masalı yolculuk etmeden yaşadığımız yer için de anlatabilir miyiz?
- Şimdiki hayatınıza bu etkinlikte edindiğiniz deneyimin gözlükleriyle baksanız, sizce nasıl kahramanlar ve nasıl bir macera ortaya çıkardı?

ALTERNATİF / EK UYGULAMA:

“Küpleri El Yazımızla Hazırlayalım”

Kolaylaştırıcı hazır küpleri kullanmak yerine içi boş, açık küp çizimlerinin çıktılarını alır ve katılımcılara dağıtır. Daha sonra yukarıdaki listenin bir çıktısını duvara veya tahtaya yapıştırır ve burada sıralanan önerileri yüksek sesle okur. Katılımcılar atölye sırasında boş küp çizimleri üzerine bu önerileri kendi el yazısıyla yazar. Bu durumda, farklı dillerde okuma yazma bilen katılımcıların bu öğeleri farklı dillerde yazmaları da teşvik edilebilir. Ayrıca, katılımcılar küplerin yüzeylerini renklendirip boyayabilir. Küpün yüzeyindeki öğenin yarattığı çağrışımlara göre resimleme, çizim veya renklendirme yapılabilir.

ALTERNATİF / EK UYGULAMA:

“Kendi Küplerimizi Yaratalım”

Masalları oluşturan ana öğeler (kahraman, yuva, görev vs.) başlıklar şeklinde bir flipchart kağıdına yazılır ve her bir öğe için katılımcılardan “masalları bile şaşırtacak” alışılmadık öneriler getirmeleri istenir.

Her küp için sunulan öneriler arasından 6 tanesi seçilerek her öğe için bir küp oluşturulabilir. Böylece, katılımcı bir yaklaşımla, masalın öğeleri katılımcıların kendileri tarafından oluşturulur. Eğitimcilerle yapılacak kapasite geliştirme çalışmalarında, getirilen öneriler üzerinde düşünülerek kapsayıcılık, çeşitlilik, aidiyet, hakkaniyet gibi çeşitli temalar tartışmaya açılabilir. Bu konuları farklı yaş gruplarıyla nasıl işleyebilecekleri konusunda birlikte yöntemler ve araçlar geliştirmeleri teşvik edilebilir.

Oturumu Kapatırken

Farklı yaş gruplarından ve farklı profillerden çocuklarla çalışan ve atölyeler yürüten kişiler olarak Küp Küp Masallar'ın uygulanabilirliğini ve kendi sınıfları için uyarlanabilirliğini tartışmak, diğer eğitimcilerin fikirlerini almak ve birlikte düşünmek, bu tür uygulamaların sınıflarda hayata geçmesini kolaylaştıracak ve tüm uygulayıcıları güçlendirecektir.

Bu hedefle, oturumu kapatırken aşağıdaki sorular eşliğinde bir paylaşım çemberi yapılır ve çıkan fikirler ve çözüm önerileri bir tahta veya bir flipchart kağıda not alınır.

Tartışma Soruları:

Bu çalışmayı sınıfınızda çocuklarla uygularken:

- Ne gibi imkanlar ve kazanımlar doğacağını düşünüyorsunuz?
- Ne gibi zorluklarla karşılaşabileceğinizi öngörüyorsunuz?

Olası zorluklara bir örnek olarak, çocuklarla çalışırken küplerin üzerine yazılacak öğeleri onların yaratıcılıklarına bıraktığımızda, amaçlanan çocukların kendilerini özgürce ifade edebilmesi ve yaratıcılıklarını teşvik etmek iken, çeşitli şekillerde ayrımcı ya da dışlayıcı olabilecek, ötekileştirici veya şiddet içeren önerilerin gelmesi söz konusu olabilir.

Bu alanı nasıl yönetebilecekleriyle ilgili bir tartışmayı birlikte yürütmek eğitimcilerin birbirinden öğrenebilmesi için çok faydalı olabilir. Bu tartışma sırasında eğitimcilerin kendileri için bir öneriler listesi oluşturması teşvik edilebilir.

Kolaylaştırıcı, gelen fikirleri tahtaya veya bir flipchart kağıdı üzerine not alır ve fikirleri aşağıdaki başlıklarla ilişkilendirerek toplarlar.

- Katılım
- Kapsayıcılık ve Çeşitliliğe Açıklık
- Sınır Çizmek
- Riskleri Gözetmek

Notlarımız:

Notlarımız:

KÜNYE

Fikir Gelişme ve Konsept

Ahmad Hajtaha

Britta Wilmsmeier

Selda Bozbıyık

Suse Weisse

Volkan Gültekin

İçerik Geliştirme ve Metinler

Ahmad Hajtaha

Beril Sönmez

Birte Gooşes

Britta Wilmsmeier

Ekin Su Birinci

Selda Bozbıyık

Suse Weisse

Volkan Gültekin

Grafik Tasarım

Asiye Karabulut

Esra Göksu

Koordinasyon ve Uygulama

Beril Sönmez

Birte Gooşes

Ekin Su Birinci

Çeviri

Bora Şahin

Mehmet Barış Albayrak

Ozan Ergenay

Özgür Bircan

Kitapçık Editörü

Özgür Bircan

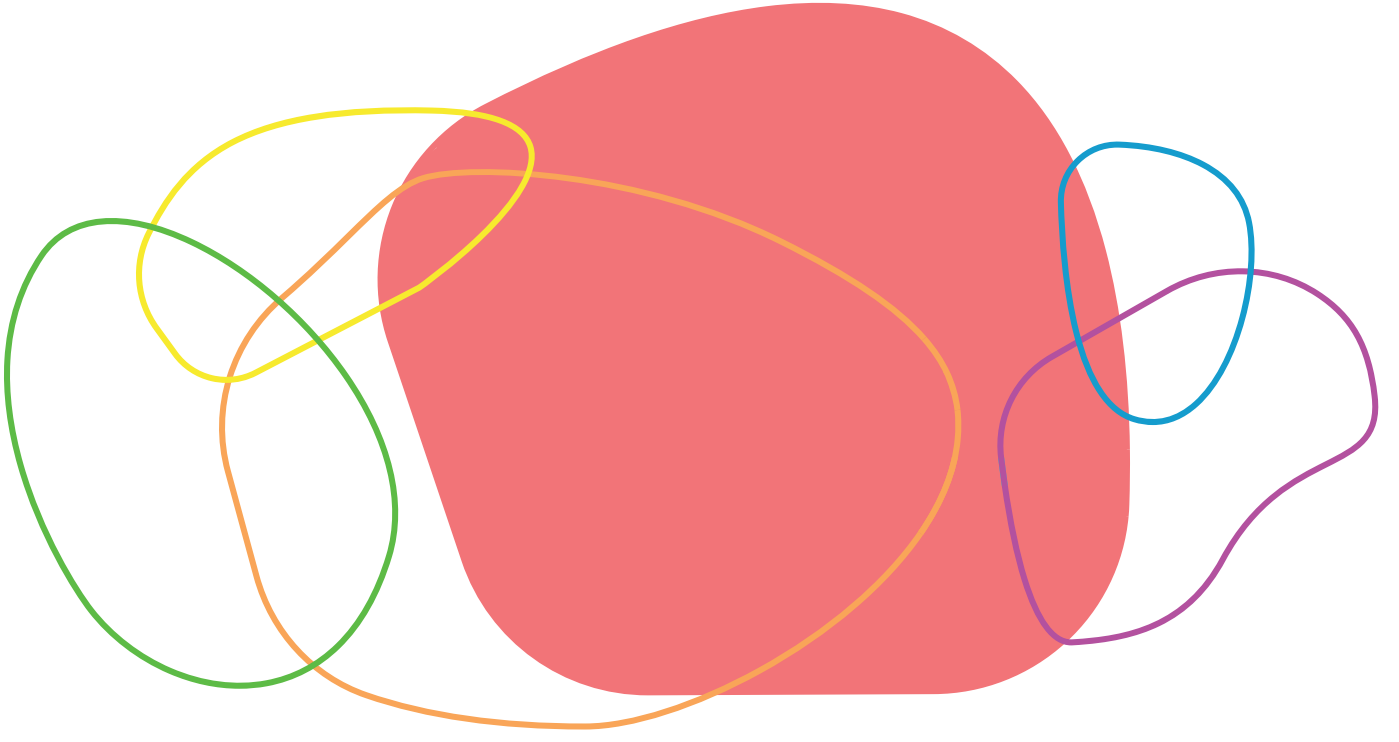
“BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ” ÇOKDİLLİ HİKAYE ANLATICILIĞI EĞİTİM PROGRAMI LİSANS VE TELİF HAKLARINA DAİR YASAL UYARI

Çokdilli Hikaye Anlatıcılığı Eğitim Programı CC BY-NC-ND 4.0 lisansına dahildir.

Çokdilli Hikaye Anlatıcılığı Eğitim Programı aşağıda belirtilen şartlar altında çoğaltılıp yayılabilir:

- a. Çokdilli Hikaye Anlatıcılığı Eğitim Programı içerikleri kullanılırken, çoğaltılırken, paylaşılırken künyede adı geçen kişi ve kurumlara, (lisansörlere) atıfta bulunulmalıdır.
- b. Eğitim Programının kullanımı sırasında künyeye atıfta bulunulmalı, program üzerinde değişiklik yapıp yapılmadığı mutlaka belirtilmelidir.
- c. Eğitim Programı hiçbir koşul altında ticari amaçlarla kullanılamaz, çoğaltılamaz ve paylaşmaz.
- d. Eğitim Programı üzerinde değişiklik yapılır, değiştirilir, düzenlenirse programın değiştirilmiş hali çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayılamaz.
- e. Lisansın izin verdiği herhangi bir uygulamayı başka bir kişiye yasal olarak yasaklayan ek hükümler veya teknik prosedürler kullanılamaz.
- f. Künyede adı geçen kişi ve kurumlar lisans şartlarına uyduğunuz sürece bu haklarınızı iptal edemez.
- g. Daha fazla bilgi için projenin internet sayfası üzerinden veya Anadolu Kültür internet sayfası üzerinden bizlerle iletişim kurabilirsiniz.

www.hep-beraber.org | www.anadolukultur.org

MÜLTECİ DESTEĞİ ALANINDA ALMANYA-TÜRKİYE ORTAKLIK İNİSİYATİFİ II
ALL TOGETHER / HEP BERABER / ALLE ZUSAMMEN